

Riktlinjer övergripande roll- och ansvarsfördelning för gemensam licenssamordning

IT-avdelningen, 2021-05-03

**Karolinska
Institutet**

Riktlinjer övergripande roll- och ansvarsfördelning för gemensam licenssamordning

INNEHÅLL

Sammanfattning	1
Definitioner	1
Kompletterande dokument/riktlinjer	1
Övergripande roll- och ansvarsfördelning	2
Prefekt alternativt AC/Forskargrupsledare	2
Licenssamordnare – Lokalt licensansvar utanför samordnad IT	2
Licensfunktionen vid IT-avdelningen – Centralt licensansvar	3
Support/Helpdesk	3
Övriga användargrupper/roller	4

Diarienummer: 1-1046/2021	Dnr för föregående version:	Beslutsdatum: 2021-05-03	Giltighetstid: Tills vidare
Beslut: IT-Direktör		Dokumenttyp: Riktlinjer	
Handläggs av avdelning/enhet: IT-Avdelningen		Beredning med:	
Revidering med avseende på: 2021-12-01 Anpassning till Riktlinjer för styrdokument (1-306/2019), uppdaterade hänvisningar till referenser samt smärre textjusteringar.			

Sammanfattning

Beskriver en generell roll- och ansvarsfördelning över de funktioner och roller som använder programvaror och hanterar programvarulicenser.

Definitioner

Anknutna till KI

Avser personer som inte är anställda av KI, men som utför ett uppdrag för KI:s räkning och inte erhåller ersättning i form av lön direkt från KI. En ”Anknuten till KI” kan exempelvis vara konsulter, stipendiat, läkare och postdoc.

Anställda

Med anställd (hel eller deltid) avses personer som erhåller lön från KI och är registrerade i KI:s personalsystem Primula.

Lagen om offentlig upphandling (LoU)

LoU (2007:1091) är en lag i Sverige som reglerar köp som görs av myndigheter, såsom KI, som är finansierade med allmänna medel. Lagen som baseras på EU-direktiv (2004/18/EG) reglerar i detalj hur myndigheter får agera vid inköp och upphandling av bland annat programvarulicenser.

Programvara

Avser körbart program/applikation för dator och liknande hårdvara.

Programvarulicens

Avser tillåtelse från tillverkare/leverantör att bruka dennes programvara i enlighet med gällande avtal och villkor.

Upphovsrätt

En programvara är en immateriell rättighet som skyddas av upphovsrätt genom upphovsrättslagen (Lag 1960:729). Reglerna inom upphovsrätten ger innehavaren av upphovsrätten ensamrätt att bestämma hur programvaran ska användas. Lagstiftning eller praxis kan också medge skadestånd till innehavaren av upphovsrätten och förbud för annan att nyttja verket. Detta stipuleras oftast i användar- och licensvillkor samt i de avtal som tecknas.

Kompletterande dokument/riktlinjer

Föreskrifter för nyttjande och hantering av programvaror och programvarulicenser

Beskriver vilka regler som ska följas och vilket ansvar som gäller vid hantering av programvarulicenser samt eventuella påföljder som uppkommer om dessa regler ej efterlevs. Dokumentet innehåller även information om hantering av programvaror och programvarulicenser.

[Programvarukatalogen](#)

Innehåller de programvaror som erbjuds centralt av KI och under vilka villkor dessa programvaror förmedlas. Till detta finns även länk till information om priser.

KI:s interna föreskrifter

Interna föreskrifter som rör programvaror och programvarulicenser går att finna i *Föreskrifter för nyttjande och hantering av programvaror och programvarulicenser, dnr 1-1044/2021*.

Lagar, förordningar och riktlinjer

Denna *Övergripande roll- och ansvarsfördelning* samt *Regler för nyttjande och hantering av programvaror och programvarulicenser* har KI som utgångspunkt, vilka i sin tur har sin utgångspunkt i gällande lagar, förordningar och riktlinjer inom området. Främst gäller [lagen om upphovsrätt \(1960:729\)](#). Viktiga riktlinjer ges också i Statskontorets rapport Statliga myndigheters hantering av programvarulicenser 2007:11, Se [Statliga myndigheters hantering av programvarulicenser | Statskontoret](#).

Upphandlingsregler för Karolinska institutet, dnr 1-73/2016

LOU gäller för all upphandling vid KI oavsett om upphandlingen finansieras med anslagsmedel eller externa medel. Lagen gäller också vid upphandling i KI:s bolag och stiftelser.

Övergripande roll- och ansvarsfördelning

Lokala skillnader i roller och ansvar kan finnas mellan olika institutioner. Texten i detta dokument avser visa den övergripande roll- och ansvarsfördelningen. Det kan även förekomma andra personer/funktioner, inom en institution, som har påverkan eller påverkas av den gemensamma licenssamordningen.

Prefekt alternativt AC/Forskargrupsledare

Varje institution utanför samordnad IT ansvarar för sitt eget licensinnehav. Prefekten alternativt AC/Forskargrupsledare beslutar om inköp av licenser samt ansvarar ytterst för att institutionen efterlever och följer upp licensregler, denna övergripande roll- och ansvarsfördelning, lagar, avtal och villkor.

Är medveten om att illegal kopiering eller olovligt nyttjande av programvara – eller medhjälp till sådan handling – är olagligt och därmed kan ge civil- eller straffrättsliga påföljder, se *Föreskrifter för nyttjande och hantering av programvaror och programvarulicenser, dnr 1-1044/2021*.

Vid varje institution utanför samordnad IT ska det finnas en licenssamordnare som utses av prefekten alternativt AC. Ansökan om ny/byte av licenssamordnare görs via särskilt formulär, se *Ändring av licenssamordnare*.

Licenssamordnare – Lokalt licensansvar utanför Samordnad IT (SamIT)

Ska följa KI:s *Föreskrifter för nyttjande och hantering av programvaror och programvarulicenser (dnr 1-1044/2021)*, nyttjanderättsavtal eller tjänstevillkor (vid molntjänst), denna *Övergripande roll- och ansvarsfördelning* och lagar. Prefekt alternativt AC ansvarar även för att lokal licenssamordnare innehar de särskilda kunskaper som är nödvändiga för uppdraget samt att licenssamordnaren löpande får nödvändig kompetensutveckling.

För att säkerställa kontrollen för den lokale licenssamordnaren ska användare alltid vända sig till sin lokala licenssamordnare i första hand. Licenssamordnare ska upprätthålla grundläggande kännedom om regler och nyttjanderättsvillkor och tjänstevillkor för relevanta programvaror och molntjänster både inom och utanför [Programvarukatalogen](#).

Licenssamordnare utför inköp av programvaror enligt prefektens/AC/Forskargrupperledares beslut. Licenssamordnare beställer och hämtar programvaror/programvarulicenser/media via särskilda beställningssystem (Wisum och nedladdningsserver). Institution som ligger utanför samordnad IT ansvarar för distribution och hjälp vid installation till de egna användarna på institutionen genom licenssamordnaren. Licenssamordnaren ska säkerställa att ingen obehörig får åtkomst till media och licenskoder/-nycklar som används lokalt på institutionen.

Licensfunktionen vid IT-avdelningen – Centralt licensansvar

Licensfunktionen fungerar som en rådgivande funktion kring frågor gällande licenshantering och Software Asset Management (SAM). SAM syftar till att skapa organisatorisk, funktionell, finansiell, legal och säker kontroll över KI:s programvarutillgångar. Detta omfattar programvara, licenser, molntjänster och licensavtal och tjänsteavtal för molntjänster. Licensfunktionen har sin organisatoriska hemvist inom IT-avdelningen och dess uppdrag och syfte är:

- att verka för korrekt licensinnehav på KI
- att förhandla fram och erbjuda förmånliga priser för programvarulicenser och molntjänster
- att effektivisera licenshanteringen
- att verka för standardisering av programvaror och molntjänster
- att kompetensutveckla inom licensområdet
- att sprida aktuell information och gällande regler och lagar

Licensfunktionen ska synkroniseras med övriga verksamheters önskemål om/krav på programvaror, se till att följa gällande lagar och regler och tillse att leverantörernas villkor och krav uppfylls.

Licensfunktionen äger och ska ansvara för:

- gemensamma licensavtal och tjänsteavtal för molntjänster som Karolinska Institutet har med leverantörer
- att utforma interna licensregler och policys
- internprissättning
- tillgängliggörande av molntjänster, programvaruinstallationer och licenskoder via nedladdningsserver

Licensfunktionen ansvarar för att tillgängliggöra ovan nämnda information samt att informera via mejl till licenssamordnaren på institutionen om nyheter som gäller eventuella förändringar.

Support/Helpdesk

Ansvarar för att tillhandahålla support och installation av programvara på datorer som är en del av samordnad IT. Supporten är avgränsad till installationstillfället och avser således inte frågor gällande funktionalitet i programvaror m.m. Vid installation säkerställs även att programmet går att starta efter installationstillfället.

Övriga användargrupper/roller

Det åligger varje enskild användare att nyttja och hantera KI:s molntjänster, programvaror och programvarulicenser i enlighet med KI:s interna föreskrifter och de regler som finns stipulerade i dokumentet *Föreskrifter för nyttjande och hantering av programvaror och programvarulicenser, dnr 1-1044/2021* samt i enlighet med upphovsrätten och upphovsrättsinnehavarnas särskilda användar-/tjänste- och licensvillkor.